

Jaarverslag 1945 Ringstation „Ockenburgh"

(met 1 tabel en 1 tekstfiguur)

door

F. G. J. BOER en M. J. TEKKE.

Op 19 November 1944 waren wij genoodzaakt geworden het ringstation te verlaten en eerst op 30 Maart 1945 keerden wij, gewapend met nieuwe „Ausweise", terug. De eerste drie maanden van het jaar kon derhalve niet gewerkt worden, hetgeen natuurlijk van invloed was op de vangstcijfers. Den eigenaar van het terrein, den heer Ir F. Thirkow, zij op deze plaats wederom dank gebracht voor de genoten gastvrijheid.

Verloop van den trek. De eerste dag van het najaar waarop een beweging van eenige beteekenis was waar te nemen, viel op 30 September; er was toen een stevige trek van vinken en graspiepers.

In de eerste helft van October was het overwegend zacht weer; tot en met den negentienden woei er een voor den trek ongunstigen wind uit noordelijke richtingen. Daartusschen waren er enkele dagen met zuiden winden, zooals 10 en 11 October, waarop men, te oordeelen naar de meteorologische omstandigheden, trek had kunnen verwachten; deze bleef evenwel uit.

Eerst op 20 October was er met Z.-Z.O. wind groote trek van vinken, leeuweriken en spreeuwen en op 21 October een zwakke vinkentrek en matige spreeuwentrek.

Van 23 tot en met 27 October volgde dan een periode met krachtige tot stormachtige wind, waarin weinig trek plaats vond.

Op 28 en 29 October met matige wind uit zuidelijke richting was er een sterke passage van vinken, leeuweriken, kraaiachtigen, sijen en spreeuwen.

Op 28 October was er tevens een ongelooflijk sterke trek van kramsvogels. De eene zwerm na de andere passeerde, zoodat het geheel het karakter van spreeuwentrek kreeg. 's Middags om 3 uur ging deze trek nog steeds voort.

Ten slotte zij nog genoemd 30 October met sterke spreeuwentrek, slappe vinkentrek en matige trek van kraaien en leeuweriken en 4 November met trek van spreeuwen en leeuweriken.

Bijzondere vogels.

Putter (*Carduelis carduelis*). Op 14 October werd een troep van 16 stuks waargenomen; zelden worden hier in het westen zooveel exemplaren bijeen gezien.

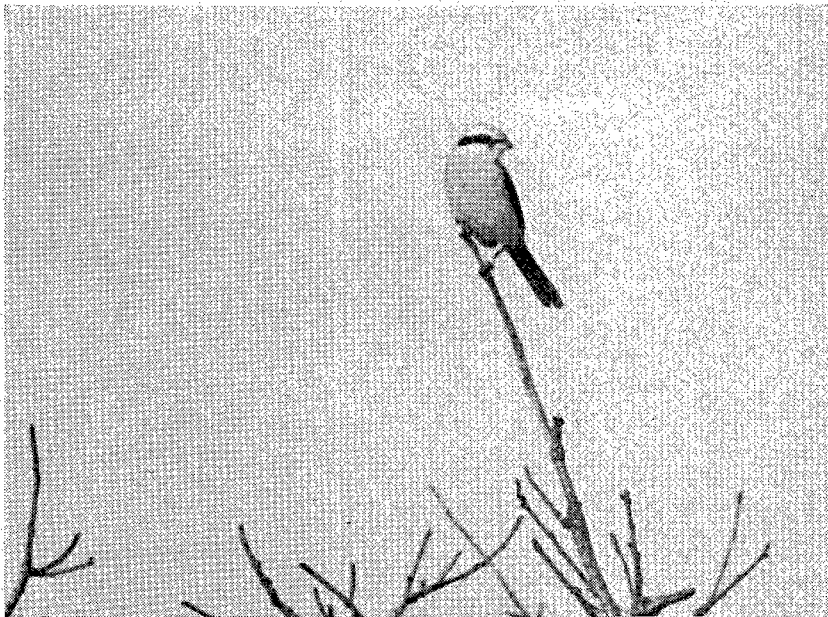
Goudvink (*Pyrrhula pyrrhula* subsp.?). Op 1 December werden 2 exemplaren van deze soort waargenomen.

Klappekster (*Lanius excubitor*). Op 19 October werden twee exemplaren gezien waarvan een kon worden gevangen. Deze vogel toonde zich zeer agressief. Eerst viel hij een der loksijen in de kooi aan en zag kans deze op roofvogelmanier door de tralies met zijn klauwen te dooden; daarna stootte hij op de knou aan de wip van het open net en kon toen gevangen worden. Twee dagen hebben wij de klappekster opgekooid en gevoed met kikvorschen en een doode vogel. Deze prooien werden op dezelfde wijze zooals roofvogels dit plegen te doen, verscheurd. Op 21 October werd hij geringd losgelaten en doordat hij nog wat in de buurt bleef zwerven, zag F. P. J. Kooymans kans eenige schitterende foto's te maken, waarvan er een in dit verslag is afgebeeld.

Beflijster (*Turdus torquatus*). Op 8 en 23 April werd telkens een exem-

plaar waargenomen; de soort werd tot heden door ons nog nooit op den voorjaars trek gezien (zie Jaarverslag 1943, Limosa, 17, p. 37).

Groenlandsche tapuit (*Oenanthe oe. leucorrhoa*). Op 5 October werd een tapuit ♀ gevangen met een vleugelmaat van 105 mm; dit exemplaar behoort krachtens deze maat tot de Groenlandsche subspecies. Het betreft het tweede bekende exemplaar voor Nederland (zie De Ned. Vogels, p. 290); de huid werd geschonken aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden.

Lanius excubitor — Klapekster

Copyright F. P. J. Kooymans.

Hop (*Upupa epops*). Voor de verschillende waarnemingen en het geconstateerde broedgeval verwijzen wij naar Limosa, 18, p. 78. Dit is het derde jaar dat het broeden van deze soort zonder onderbreking in onze omgeving werd geconstateerd. Thans echter gelukte het ons een bewijsstuk in handen te krijgen in den vorm van een doode jonge vogel, waarvan de huid werd geschonken aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden.

Kuikendieven. Op 30 October en 4 November werd telkens een blauwe kuikendief (*Circus cyaneus*) gevangen en op 30 October een aschgrauwe kuikendief (*Circus pygargus*). De determinatie geschiedde op de vleugelformule. Op 4 November werd bovendien een vijftal doortrekkende kuikendieven waargenomen.

Phaenologie.

April (eerste data): 5, fitis (*Phylloscopus trochilus*); 6, putter (*Carduelis carduelis*); 7, boompieper (*Anthus trivialis*); 8, beflijster (*Turdus torquatus*); 9, boerenzwaluw (*Hirundo rustica*); 10, ooievaar (*Ciconia ciconia*); 11, sprinkhaanrietzanger (*Locustella naevia*); 14, koekoek (*Cuculus canorus*) en nachte-

No. 1—2, Sept. '46] BOER en TEKKE, Ringstation „Ockenburgh”, 1945

gaal (*Luscinia megarhyncha*); 15, gekraagde roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*) en tapuit (*Oenanthe oenanthe*); 18, grasmusch (*Sylvia communis*).

Mei (eerste data): 6, gierzwaluw (*Apus apus*),

Augustus (eerste data): 14, ortolaan (*Emberiza hortulana*).

September (eerste data): 26, sijs (*Carduelis spinus*); (laatste datum): 26, ortolaan (*Emberiza hortulana*).

October (eerste data): 5, barmsijs (*Carduelis flammea*) en kleine barmsijs (*Carduelis flammea cabaret*); 8, putter (*Carduelis carduelis*) en rietgors (*Emberiza schoeniclus*); 10, bonte kraai (*Corvus cornix*), 11, beflijster (*Turdus torquatus*).

Terugmeldingen:

Spreeuw, *Sturnus vulgaris*.

D 50164 (j), O 15/7'44, + Bickleigh, bij Plymouth, Devon, Engeland, 30/1'45.

D 59451 , O 5/11'45, + Summertown, Oxford, Engeland, 4/1'46.

D 50045 (j), O 13/7'44, + Knocke aan Zee, België, 1/10'44.

D 49894 (j), O 7/7'44, + Blankenberge, België, 15/10'45.

Groenling, *Chloris chloris*.

F 18893 (♂), O 3/10'45, + Damme (Brussel), België, 7/10'45.

F 410 (♂), O 20/9'42, + Hoboken (Antwerpen), België, 21/9'44.

F 11234, O 9/4'44, + Zele bij Dendermonde, België, 8/11'45.

Sijs, *Carduelis spinus*.

F 18882 (♀), O 2/10'45, + Loosduinen, 18/10'45.

Kneu, *Carduelis cannabina*.

F 11957, (♀), O 15/9'44, + Moerzeke, België 5/11'45.

Vink, *Fringilla coelebs*.

F 18865 (♂), O 2/10'45, + Wevelgem, België, 84 km t. W. v. Brussel, 14/10'45.

Keep, *Fringilla montifringilla*.

F 3383 (♂), O 9/11'43, + Merksem (Antwerpen), België, 19/10'45.

Gele kwikstaart, *Motacilla flava*.

F 11752, O 17/8'44, + Amieira bij Niza, distr. Portalegra, midden Portugal, 6/10'45.

Gekraagde roodstaart, *Phoenicurus phoenicurus*.

F 11525 (♂ juv.), O 17/7'44, + Saint Sulpice de Faleyrens, Gironde, Frankrijk, 24/8'44.

Sperwer, *Accipiter nisus*.

196721 (♂), O 4/11'45, + Poeldijk 8/1'46.

196719 (♀), O 6/11'45, + Poeldijk 15/2'46.

196795 (♀), O 3/11'43, + De Panne, België, 31/10'45.

Nagekomen bericht.

Spreeuw, *Sturnus vulgaris*.

W 667 British Museum, gevangen 12/11'42 Ringstation „Ockenburgh”, O 10/3'39 Ettington, Warwickshire bij Stratford-on-Avon (zie Jaarverslag 1942).

Teruggevangen:

Groenling, *Chloris chloris*.

12/12'45 F 17304, O 16/10'45 Ringstation „Ockenburgh”.

Barmsijs, *Carduelis flammea*.

13/10'45 F 12149, O 13/10'45 Loosduinen, Vogeltrekstation Texel.

17/10'45 F 12219 O 18/10'45 Loosduinen, Vogeltrekstation Texel.

17/12'45 F 24010, O 9/12'45 Loosduinen, Vogeltrekstation Texel.

Fitis, *Phylloscopus trochilus*.

16/4'45 F 11515, O 14/7'44 Ringstation „Ockenburgh”.

Op de eerste terugmelding van de gekraagde roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*), die op 17/7'44 als ♂ juv. werd geringd en ruim een maand later op 24/8'44 reeds in ZW Frankrijk was, dient extra de aandacht te worden gevestigd. Zoover wij hebben kunnen nagaan is uit Zuid-Europa geen vroegere ringdatum betreffende den najaarstrek van deze soort bekend.

De in de rubriek Phaenologie genoemde datum 14 Augustus voor de najaars-trek van ortolanen (*Emberiza hortulana*) is de vroegste datum, die tot heden bekend was (zie Limosa, 18, p. 76).

Is *Centropus sinensis eurycercus* Hay van Sumatra, Borneo en omliggende eilanden inderdaad verschillend van de op Java levende *Centropus sinensis* *bubutus* Horsf.?

door

A. HOOGERWERF.

(Zoölogisch Museum, Buitenzorg)

Bij het bestudeeren van het in het Buitenzorg-Museum beschikbare balg-materiaal van *Centropus sinensis* viel het ons op, dat exemplaren van deze spoorkeoek, afkomstig van Sumatra, door Boden Kloss waren gedetermineerd als behoorend tot de ondersoort *bubutus* en door Chasen als *eurycercus*, hetgeen aanleiding was tot het raadplegen van de op dit punt beschikbare literatuur waarbij wij tot het inzicht kwamen, dat de meeningen ten aanzien van het wel dan niet voorkomen van de ondersoort *eurycercus* binnen de grenzen van deze Archipel nogal uiteenloopen.

Stresemann noemde in 1913 *eurycercus* als synoniem van *bubutus* (Nov. Zool., XX, 1913, p. 322), hetgeen eveneens geschiedde door Kuroda in diens „Birds of the Island of Java”, Vol. II, 1936.

In 1918 en 1923 noemen Robinson & Kloss in hun „Nominal List of the Birds of Sumatra” (Journ. Fed. Mal. States Museum, Dl. II, 1923, p. 272 en 336) de Sumatra-vogels *Centropus sinensis bubutus*, hetgeen eveneens met een vogel van Siberoet (Mentawai-Eilanden) geschiedde in 1926 door Chasen en Kloss in hun „Spolia Mentawiensis” (Ibis, April 1926, p. 284), maar in de in 1935 door Chasen gepubliceerde „Handlist of Malaysian Birds” wordt Siberoet (op grond van dezelfde balg?) genoemd als „range” van *eurycercus*, terwijl ook een vogel van Sebesi (Krakatau-groep, Zuid-Sumatra) door Chasen als *eurycercus* wordt beschreven (Treubia, 16, 1937/38, p. 250), evenals later de door ons verzamelde stukken van Gn. Leusir (Noord-Sumatra) (Treubia, 18, Suppl., 1941, p. 39).

Boden Kloss noemt de van Sumatra afkomstige *Centropus sinensis* in zijn „An account of the Sumatran Birds in the Zoöl. Museum, Buitenzorg” (Treubia, 13, 1931, p. 323) echter weer *bubutus*.

Ten aanzien van *Centropus sinensis* van Borneo is de verwarring niet minder groot. In een artikel over van Noord-Borneo afkomstige vogels (Bull. Raffles